

יבמות מו

הלכה: אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלוקח עבד מן העובד כוכבים, וקדם וטבל לשם בן חורין - קנה עצמו בן חורין.

שאלה: מאי טעמא?

תשובה: עובד כוכבים גופא לא קני ליה, מאי דקני ליה הוא דמקני ליה לישראל, וכיון דקדם וטבל לשם בן חורין אפקעיה לשעבודיה; כדרבא, דאמר רבא: הקדש, חמץ, ושחרור - מפקיעין מידי שעבוד.

קושי: מתיב רב חסדא: **מעשה בבלוריא הגיורת, שקדמו עבדיה וטבלו לפניו, ובא**

מעשה לפני חכמים, ואמרו: קנו עצמן בני חורין; לפניו אין, לאחריה לא!

תירוץ: אמר רבא:

	לפניה	לאחריה
סתם	קנה עצמו	לא קנה עצמו
מפורש	קנה עצמו	קנה עצמו

דין של רב	מעשה בבלוריא הגיורת, שקדמו עבדיה וטבלו לפניו, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: קנו עצמן בני חורין
לאחריה ובמפורש	לפניה ובסתם (אם היה לאחריה ובסתם לא היה קונה עצמו)

צמצום דברי רב: אמר רב אויא: לא שנו אלא לוקח מן העובד כוכבים, אבל עובד כוכבים גופיה קני, דכתיב: (ויקרא כ"ה) **ואם נכני התושבי הארץ ענכס נפח תקט**, אתם קונים מהם, ולא הם קונים מכם, ולא הם קונים זה מזה; ולא הם קונים מכם, למאי? אילימא למעשה ידיו, אטו עובד כוכבים לא קני ליה לישראל למעשה ידיו? והכתיב: (ויקרא כ"ה) **או יצקו משפחת זו**, ואמר מר: משפחת גר - זה העובד כוכבים! אלא לאו לגופיה, וקאמר רחמנא: אתם קונין מהם אפילו גופיה.

קושי: פריך רב אחא, אימא: בכספא ובטבילה! קשיא.

המלצה: אמר שמואל: וצריך לתקפו במים;

חיזוק מסיפור: כי האי דמנימין עבדיה דרב אשי בעא לאטבולי, מסריה ניהליהו לרבינא ולרב אחא ברי דרבא, אמר להו: חזו דמינייכו קבעית ליה. רמו ליה ארויסא בצואריה, ארפו ליה וצמצמו ליה, ארפו ליה - כי היכי דלא להוי חציצה, צמצמו ליה - כי היכי דלא לקדים ולימא להו לשם בן חורין אני טובל. בהדי דדלי רישיה ממיא, אנחו ליה זולטא דטינא ארישיה, ואמרו ליה: זיל אמטי לבי מרד.

עוד מקרה עם שיעבוד עבדים - לגופם: א"ל רב פפא לרבא: חזי מר, הני דבי פפא בר אבא, דיהבי זוזי לאינשי לכרגייהו ומשעבדי בהו, כי נפקי צריכי גיטא דחירותא או לא? א"ל: איכו שכיבי, לא אמרי לכו הא מילתא, הכי א"ר ששת: מוהרקייהו דהני בטפסא דמלכא מנח, ומלכא אמר: מאן דלא יהיב כרגא משתעבד למאן דיהיב כרגא.

מילה וטבילה לשם גיור

סיפור: ר' חייא בר אבא איקלע לגבלא, חזא בנות ישראל דמעברן מגרים שמלו ולא טבלו, וחזא חמרא דישאל דמזגי עובדי כוכבים ושתו ישראל, וחזא תורמוסין דשלקי עובדי כוכבים ואכלי ישראל, ולא אמר להו ולא מידי. אתא לקמיה דר' יוחנן, א"ל: צא והכרז על:

בניהם שהם ממזרים	ר' יוחנן לטעמיה, דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: לעולם אין גר עד שימול ויטבול, וכיון דלא טביל - עובד כוכבים הוא ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן: עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל - הולד ממזר
ועל יינם משום יין נסך	משום לך לך אמרין, נזירא, סחור סחור לכרמא לא תקרב
ועל תורמוסין משום בישולי עובדי כוכבים לפי שאינן בני תורה	דאמר רב שמואל בר רב יצחק משמי דרב: כל שאין עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת - אין בו משום בשולי עובדי כוכבים, וטעמא דאינן בני תורה, הא בני תורה שרי.

חכמים	ר' יהושע	ר"א
טבל ולא מל, מל ולא טבל - אין גר, עד שימול ויטבול	טבל ולא מל הרי זה גר, שכן מצינו באמהות, שטבלו ולא מלו;	גר שמל ולא טבל—הרי זה גר, שכן מצינו באבותינו, שמלו ולא טבלו
	ורבי יהושע נמי נילף מאבות!	ור"א נמי נילף מאמהות!
	באבות נמי טבילה הוה	וכי תימא, אין דנין אפשר משאי אפשר, והתניא, ר"א אומר: מנין לפסח דורות שאין בא אלא מן החולין? נאמר פסח במצרים ונאמר פסח בדורות, מה פסח האמור במצרים אין בא אלא מן החולין, אף פסח האמור לדורות אין בא אלא מן החולין; א"ל ר' עקיבא: וכי דנין אפשר משאי אפשר? א"ל: אף על פי שאי אפשר, ראייה גדולה היא ונלמד הימנה!
		בטבל ולא מל - כולי עלמא לא פליגי דמהני, כי פליגי - במל ולא טבל, רבי אליעזר יליף מאבות